

HRVATSKI

Godina XVIII, broj 27

3. srpnja 2008.

cijena 100 Ft

Opera „Nikola Šubić Zrinski” u Kisegu

Foto: Timea Horvat

Komentar

Na putu ubrzane reintegracije i povezivanja s matičnim narodom

Nedavno je u Baji obilježena 320. obljetnica doselidbe bunjevačkih i šokačkih Hrvata na sjever Bačke u Mađarsku. Svojom nazočnosti svečanost bačkih Hrvata uveličao je i predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, jedan od pokrovitelja, uz predsjednicu Mađarskog parlamenta Katalin Szili, koji je, čestitavši na ovome značajnom jubileju, izrazio potporu Hrvatske i Hrvatskog sabora bačkim Hrvatima u očuvanju materinskog jezika, kulture i jačanju nacionalne svijesti. Održana su i dva prigodna predavanja. Profesor dr. Dinko Šokčević održao je kratko izlaganje o nacionalnoj reintegraciji bunjevačkih i šokačkih Hrvata, a Naco Zelić iz Zagreba o izdavaštvu bačkih Hrvata od Mihajla Radnića do danas.

Kako uz ostalo reče dr. Šokčević, proces nacionalne integracije odnosno reintegracije bunjevačkih i šokačkih Hrvata na ovim bačkim prostorima tekao je otežano i znatno sporije nego u Hrvatskoj.

Neumitno se nameće pitanje dokle smo mi, bački Hrvati, stigli, je li nacionalna integracija bila uspješna, i je li ona završena. Jer znamo da nam u proteklih 150 godina društveno-politički uvjeti nisu uvijek bili pogodni, ali je nakon II. svjetskog rata došlo do pozitivnih pomaka. Međutim, najpovoljniji uvjeti za nacionalnu reintegraciju bačkih Hrvata u nas nastali su tek nakon demokratskih promjena početkom 90-ih godina prošloga, 20. stoljeća osamostaljenjem i međunarodnim priznanjem Republike Hrvatske, naše matične domovine.

Premda nam se posljednjih 15 godina i dalje pokušavalo nametati naša etnička imena Bunjevac, Rac i Šokac, na štetu hrvatstva, često nenamjerno sa strane i od većine, ili od pojedina unutar bunjevačke grane, njihovim nastojanjem da se prizna Bunjevac kao poseban narod, čini se da je sve to stvar prošlosti. Barem u Mađarskoj. Hrvati u našem dijelu Bačke, koji danas imaju 13 hrvatskih samouprava, već su na prvim izborima za manjinske samouprave iskazali svoju nacionalnu svijest, osjećaj o pripadnosti hrvatskomu narodu, koja je posljednjih godina ojačala. Zahvaljujući prije svega brojnim okupljanjima i organiziranjem hrvatskih manifestacija diljem Bačke, koje redovito okupljaju bačke Hrvate, ali i sve boljim povezivanjem s naseljima u matičnoj domovini te diplomatskim predstavništvima Republike Hrvatske u Pečuhu i Budimpešti.

Svi pokušaji da se proteklih desetljeća prilično oslabljena hrvatska zajednica u Bačkoj razdvoji, ostali su neuspješni, a reintegracija bačkih Hrvata s matičnim narodom, ako i nije dovršena, ali je zasigurno ubrzana kao nikada prije.

S. B.

Završio je prvi jezični tabor u Vlačićima na otoku Pagu, u organizaciji i uz potporu Hrvatske državne samouprave. Započeo je drugi jezični tabor, također u Vlačićima. Ova dva tabora pohada dvjestotinjak učenika škola u Republici Mađarskoj u kojima se odvija nastava hrvatskoga jezika. Istodobno sa spomenutim taborima odvijaju se ili su završeni, odnosno tek će biti održani i drugi,

mnogobrojni tabori, što u Mađarskoj, što u Hrvatskoj, čiji su sudionici također učenici koji uče i hrvatski jezik u svojim školama od Gradišća, preko Zale, Baranje, Bačke, Budimpešte, Podravine... Tako su HOŠIG-ovi učenici proveli tjedan dana u Selcu, učenici iz Letinje u Serdahelu, učenici iz Harkanja, također ovih dana došli su kući iz Selca, učenici iz Pečuha sredinom srpnja spremaju se na Balaton, a sredinom kolovoza pečuški bruceši idu u Omišalj, 20. srpnja bit će Kolo tabor u Orfúu, potkraj idućega tjedna u Hrvatskom Židanu, učenici iz Serdahela sudjelovali su međunarodnoj animacijskoj radionici u Čakovcu, u Koljnofu je održan tradicionalni čitalački i tamburaški tabor, u Santovu je već prije dva tjedna završena Mala ljetna škola hrvatskoga jezika... Vjerojatno sam u svom nabranjanju mnoge i izostavila koji su taborovali, putovali u ovim zadnjim tjednima lipnja ili će to činiti u tjednima koji su pred nama.

I dok djeca i omladinci taboruju, Zemaljski odbor Saveza Hrvata održao je svoju sjednicu s nekoliko točaka dnevnoga reda

od kojih je tek jedna izazvala na trenutke žučnu raspravu: načini i mjesto održavanja izvanrednoga kongresa Saveza Hrvata u Mađarskoj. Najzanimljivije u svemu bilo je glasovanje oko mjesta održavanja kongresa: Budimpešta ili Pečuh. S jednim glasom „za“ prevagnula je Budimpešta. Ali meni je to bilo zanimljivo tek iz jednoga prozaičnog razloga. Naime, predlagatelj Pečuha kao

mjesto održavanja kongresa ukazivao je svojim prijedlogom na znatno smanjenje putnih troškova za stotinjak delegata koji će biti na kongresu. Ni u općoj besparici nije to bio argument koji je djelovao na nazočne pri glasovanju. A da ne govorimo o pitanju članstva i razmimoilaženju gledišta o načinima rješavanja tog akutnog pitanja s kojim je Savez Hrvata kao civilna udruga suočena od svog utemeljenja po slovu zakona koji reguliraju rad civilnih udruga. Tu je i pitanje načina biranja i slanja delegata na izvanredni kongres i mijenjanje Savezova statuta koji bi se trebao mijenjati u skladu sa članstvom. Niz neriješenih pitanja udruge koja je odigrala i igra važnu ulogu u političkom životu Hrvata u Mađarskoj, bez obzira na činjenicu kako su neki tek naizgled skloni marginalizirati njezinu ulogu, Savez je itekako bio važan i bit će važan i u budućnosti kao zajednička krovna civilna platforma Hrvata u Mađarskoj. Pokazalo je to i pokazuje vrijeme.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Gábor Győrvári

U Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj „Zavičaj“ u Vlačićima na otoku Pagu u tijeku su jezični tabori, u organizaciji Hrvatske državne samouprave, u kojima ove godine sudjeluje dvjestotinjak učenika

Aktualno

Izvanredni kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj

11. listopada u Budimpešti

Za 27. lipnja predsjednik Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj Martin Ispanović sazvao je sjednicu Odbora. Sjednica kojoj se odazvalo 14 zastupnika Zemaljskog odbora, te predsjednik Nadzornog odbora SHM-a Mijo Štandovar, imala je potreban kvorum. U odsutnosti predsjednika ZO sjednicu je vodio predsjednik Saveza Hrvata Joso Ostrogonac, koji je na glasovanje stavio predložene točke dnevnoga reda s dopunom, što je jednoglasno prihvaćeno. Proračun za 2008. godinu, nacrt ugovora o međusobnoj suradnji Saveza i

Hrvatske državne samouprave, sazivanje izvanrednoga kongresa, izvješće o poslovanju Croatice Kft. u 2007. godini, te razno. U prvoj točki predsjednik je upoznao nazočne s nacrtom proračuna za 2008. godinu, što ga zasada čini dobivena potpora parlamentarnog odbora za manjine u iznosu od 2,6 milijuna forinti te ostatak od prošle godine, 946,407 Ft, potpora dobivena od Ministarstva obrazovanja u iznosu od 400 000 Ft za proslavu Markova u Baji. Očekuje se potpora od NCA u iznosu od milijun forinti i potpora od HDS-a. Predsjednik je naglasio kako je u 2007. godini štedeno koliko se moglo, a i planovi za 2008. u tom su duhu. Naglasio je kako je Predsjedništvo na svojoj nedavnoj sjednici izglasovalo potporu regijama u iznosu od 300 000 Ft, od čega će prva rata od 150 tisuća ovih dana biti poslana na račune regionalnih ogranaka. Predsjednik je naglasio kako je situacija kritična i tužna bar što se tiče financijskoga stanja u Savezu.

Nakon njegova izlaganja prihvaćen je nacrt izvješća nacrta proračuna za 2008. godinu, a u sljedećoj točki nacrt o međusobnoj suradnji Saveza i HDS-a, koji će razmotriti i Skupština HDS-a. Ona će biti održana 12–13. rujna u Vlačićima na otoku Pagu, u Kulturno prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj. Potom se prišlo trećoj točki dnevnoga reda: sazivanju Savezova izvanrednog kongresa. Predsjednik je upoznao nazočne sa što skorijom potrebom sazivanja kongresa kako bi se po napucima državnog odvjetništva riješilo pitanje Savezova članstva, za što je nužno mijenjati Savezov Statut, a to može odobriti jedino kongres. Naglašeno je kako Savez nema problema s regijama koje su registrirane te je i pitanje njihova članstva riješeno, ali dvije regije su još neregistrirane, Baranja i Bačka, pa u Savezu postoji više tipova članstva. Nazočni su u svojim osvrtima naglašavali kako registracija i nije brza stvar, za nju je potrebno najmanje pola godine. Sve u svemu, treba

urediti članstvo u Savezu, i kolektivno i članstvo pojedinaca te odnose članova. Neki su naglašavali kako ne treba očekivati da će se moći sakupiti članarine, i zapitali se kolika bi bila članarina.

Razvila se rasprava bez pravog nudenja rješenja i prijedloga. Postavilo se i pitanje rješavanja na osnovi članstva budućeg ustroja Saveza, promjene Statuta. Zaključeno je da se u roku od desetak dana, do 7. srpnja, utemlji pripremni odbor u koji bi ušli ljudi koji su vični pravnim propisima, iz svake regije po jedan, te neka oni izrade nacrt budućega Statuta, i podnesu ga na razmatranje Zemaljskom odboru. Predsjednik Ostrogonac naglasio je kako se kongres može sazvati samo po starom Statutu i kako postoje dvije mogućnosti slanja delegata na kongres. Da delegati budu isti ljudi kao na prošlom kongresu ili da se ponovno održe izborni skupovi i biraju delegati. Reče kako zakon ne brani ni jedno ni drugo. Neki su oštro bili protiv sazivanja novih izbornih skupova zalažući se tek za potvrdu starih delegata s koljnofškoga kongresa. Jozo Solga založio se za ponovno biranje delegata čime bi njihova legitimacija bila neupitna. Đuso Dudaš smatrao je kako ne bi trebalo biti problema ako se radi o novim delegatima, članstvo treba sazvati i birati delegate ili potvrditi stare. Ostavljeno je svakoj regiji da sama riješi pitanje slanja delegata po svom nahodjenju. Angela Šokac Marković naglasila je kako Zemaljski odbor treba odobriti i dnevni red kongresa, pa je predloženo da izvanredni kongres ima tek jednu točku dnevnoga rada: promjena i prihvaćanje Statuta Saveza Hrvata. Zaključeno je kako se na kongresu treba pridržavati dnevnoga reda. Glasovanjem je odlučeno da se kongres održi u Budimpešti, a planirani datum je 11. listopada.

U posljednjoj točki dnevnoga reda prihvaćeno je poslovno izvješće ravnatelja Croatice Kft. Čabe Horvatha za 2007. godinu.

Branka Pavić Blažetin

PEČUH – Po informacijama s internet-ske stranice PMFC, pečuškoga nogometnog kluba, klub će u budućnosti pojačati svoju suradnju s Nogometnim klubom Osijek na svim razinama, o čemu su nedavno vođeni pregovori. Dva kluba svoju suradnju ostvarivat će od najmlađeg podmlatka do odraslih profesionalnih igrača. O tome je nedavno s Osječanima pregovarao Antal Botos i nakon dugih pregovora dogovoreno je kako će momčadi U9 i U11 PMFC već u nastupajućoj sezoni krenuti u hrvatskom prvenstvu te kako će već u kolovozu momčadi profesionalnih igrača imati prijateljsku utakmicu.

PEČUH – Još nije ni završio najveći kazališni festivalski događaj u Pečuhu, ovogodišnji POSZT, a već su započele Pečuške ljetne igre, i to 14. lipnja nastupom Folklornog ansambla Luč iz Budimpešte pod ravnanjem Antuna Kričkovića, na ruševinama tekijске otvorene pozornice. Na obnovljenoj pozornici folklorashi Luči su prikazali Kričkovićevu plesno-kazališnu koreografiju Nedovršena prošlost. U mjesec i pol trajanja programa ovogodišnjih Pečuških ljetnih igara, kako kazuje njihov ravnatelj Antun Vidaković, prikazat će se pet novih premijera, a u sklopu igara bit će održan i džez-festival. Nastupit će i skupina Neoton familia. Između ostaloga publika će imati prilike vidjeti jedan mjuzikl (A kölyök) te dvije baletne predstave: Carminu Buranu i Bolero, te novi dramski tekst Istvána Sárosia što ga je na scenu postavio János Szikora.

PEČUH – Odbor za nacionalne i etničke manjine, mladež i šport skupštine Baranjske županije 18. lipnja održao je sjednicu na kojoj je jedna od točaka dnevnoga reda bila promjena uredbe o proračunu Skupštine Baranjske županije za 2008. godinu, djelatnost Udruženja južnozadunavskih samouprava te promjena njegova osnivačkog dokumenta, analiza ostvarenja sporazuma koji su manjinske županijske samouprave potpisale sa Skupštinom Baranjske županije, dodjela odličja te razno.

VRŠENDA – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave pedesetak Vršendana boravit će na hrvatskome moru, u naselju Filip i Jakov, gdje će uz odmor biti prilike i za upoznavanje s kulturno-povijesnim znamenitostima zadarskoga kraja, posjet Nacionalnom parku „Krka“, a na povratku i Nacionalnom parku „Plitvička jezera“. Izletnici su na jednotjedno putovanje krenuli 27. lipnja.

U Santovu prvo natjecanje u izlaganju projektnih tema

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, u okviru Male ljetne škole hrvatskoga jezika, u Santovu je 18. lipnja priređeno državno natjecanje Croatiade u izlaganju projektnih tema za učenike od 5. do 8. razreda dvojezičnih škola i škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika.

Keresturčani

Lukovišćani

Na natjecanje je prijavljeno svega pet ekipa iz četiri škole. Tako su se u kategoriji dvojezičnih škola natjecali učenici iz Petrovoga Sela i Santova (s dvije ekipe), a u kategoriji predmetnih škola učenici iz Lukovišća i Kerestura. Možda zanimanje nije bilo veliko za ovo natjecanje u izlaganju projektnih tema koje je organizirano prvi put, ali možemo reći da se pokazalo uspješnim, te da su se malobrojne ekipe doista lijepo pripremile. Sve su škole odabrale prvu od dvije zadane teme, a ona je bila: moj zavičaj, hrvatski običaji u mom selu, narodna nošnja, folklor, narodopis. Naši prijatelji u Hrvatskoj i u svijetu posebno nije obrađena.

Okupljene je na početku pozdravio predsjednik HDS-a Mišo Hepp, koji je zahvalio svim sudionicima na odazivu, poželjevši im uspješno natjecanje. Svojom nazočnosti susret učenika u Santovu uveličali su ravnateljica škole iz Petrovoga Sela, članica Skupštine HDS-a te Odbora za odgoj i obrazovanje Edita Horvat Pauković, i Joso Šibalin, ravnatelj

Hrvatske osnovne škole u Santovu, ustanove koja je bila domaćin.

Učeničke ekipe pod vodstvom svojih učiteljica lijepo su se pripremile, a vidljivo je bilo zalaganje svih oko prikupljanja materijala, podataka, starih fotografija, tradicionalnih predmeta i običaja. Način izlaganja projektnih tema bio je slobodan, a usmeno izlaganje trebalo je biti popraćeno informativnim panoom ili računalnim prikazom izabrane teme. Upravo po načinu izlaganja, po predstavljanju koje je obogaćeno prikazom narodne nošnje, običaja, informativnim panoima o povijesti mjesta i škola, kulturno-povijesnih znamenitosti naselja, uz tamburu, recitacije, prikaz godišnjih običaja, domaće kolače, učeničke radove istakle su se dvije škole. U kategoriji dvojezičnih škola učenici petrovoselske osnovne škole koje je pripremila učiteljica Ana Škrapić Timar, odnosno u kategoriji predmetnih škola učenici lukoviške osnovne škole koje je pripremila učiteljica Anica Popović Biczak, kojima je ocjenjivački

sud u sastavu Angela Šokac Marković i Zorica Agatić Babić zaslužno dodijelio prvo mjesto. Angela Šokac Marković zahvalila je svim sudionicima, učenicima i njihovim učiteljicama na zalaganju i trudu što su uložili. Kako reče, moglo se uživati u prikazima, posebice dviju prvoplasiranih ekipa koje su se istakle načinom svoje izvedbe. Čestitke pripadaju i učiteljicama koje su ih pripremile.

Drugo i treće mjesto u kategoriji dvojezičnih škola pripalo je učeničkim ekipama iz Santova koje je pripremila učiteljica Nada Šišković, a u kategoriji predmetnih škola učenicama iz Kerestura koje je pripremila učiteljica Marija Doboš Szilágyi.

Svi su sudionici nagrađeni HDS-ovim spomenicama i prigodnim poklonima, koji su im uručeni na kraju natjecanja. Doista se moglo sve vrijeme uživati u ljepoti narodne nošnje, običaja, a napose u hrvatskom jeziku gradišćanskih, podravskih, pomurskih i šokačkih Hrvata.

S. B.

Petrovišćani

Santovčani

Zatvaranje školske godine i podjela svjedodžaba

U petak, 20. lipnja, održana je završna svečanost Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, koja je zaključena podjelom svjedodžaba po razredima.

Okupljenim učenicima, nastavnicima i roditeljima tom se prigodom obratio ravnatelj ustanove *Joso Šibalin*, ukratko se osvrnuvši na zaključenu, 2007/2008. školsku godinu, koju je ocijenio uspješnom. Istaknuvši da je s odličnim uspjehom završilo 13 učenika, od toga četvero učenika prvog razreda. Tom je prigodom podsjetio i na zapažene rezultate učenika koje su postigli na raznim predmet-

nim natjecanjima, prije svega na državnim natjecanjima u poznavanju hrvatskoga jezika, narodopisa i likovnih ostvarenja. Podsjetio je i na brojne kulturne sadržaje, priredbe i programe, među ostalima na nastup školske folklorne skupine na Spomen-danu Stipana Blažetina u Serdahelu, na Božićni školski program, Maskenbal, Športski dan učenika i roditelja, prigodni kulturni program za kraj školske godine i uspješnu Malu ljetnu školu hrvatskoga jezika. Na kraju svečanosti odličnim učenicima u protekloj školskoj godini uručio je diplome s poklon-knjigama, a učenicima koji su se istakli dobrim učenjem, kulturnim radom ili zapaženim rezultatima na raznim natjecanjima prigodne knjige. Zaželjevši dobar odmor učenicima i njihovim roditeljima, on je najavio kako će otvorenje nove, 2008/2009. školske godine biti 31. kolovoza, a prvi dan nastave održat će se 1. rujna. Nakon zajedničke svečanosti, razrednici su po razredima podijelili svjedodžbe, čime je započeo zasluženi ljetni odmor.

S. B.

ŠELJIN – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Šeljina i potporom hrvatskih samouprava, hrvatskih podravskih naselja, skupina izletnika 6. srpnja putuje u Đakovo na priredbu Đakovačkih vezova, i na razgledavanje spomeničkih znamenitosti ovoga slavonskoga grada.

POTONJA – Kako saznajemo, u sklopu Hrvatskog ljetnog festivala koji će se sredinom kolovoza održati u Podravini, točnije u naselju Potonji, tamošnje hrvatske samouprave spremaju se za veliki događaj, organizaciju koncerta poznatoga hrvatskog pjevača Miroslava Škore. Kako saznajemo, koncert bi trebao biti održan 17. kolovoza u Potonji. Dan prije, 16. kolovoza, u Potonji će biti održan Dan sela.

LUKOVIŠĆE – Dana 29. lipnja u tom je naselju priređen Susret iseljenih Lukovišćana, pod motom «Podravska zvona zovu me da se vratim, ona sigurno znaju, koliko bez njih patim». Susret se odvijao u organizaciji Hrvatske samouprave sela Lukovišća. Dan je počeo prijamom u osnovnoj školi, nastavljen svečanom misom u mjesnoj crkvi, nogometnom utakmicom, susretom s Lukovišćanima te posjetom lukoviškim ustanovama. U domu kulture otvorena je prigodna fotoizložba, a dan se nastavio kulturnim programom, večerom i balom.

BUDIMPEŠTA – Ured premijera i stručno tajništvo odgovorno za nacionalnu politiku, radi pregleda manjinske medijske scene i prakse provedbe medijskoga prava manjina utemeljili su Medijsku skupinu koja djeluje već domalo godinu dana pri Uredu premijera i njegovu Glavnom odjelu za nacionalne i etničke manjine. Na sjednici Medijske skupine održane 26. lipnja Odbor se bavio pitanjima internet-skih medija manjinskih zajednica. Teme su bile manjinske zajednice i novi mediji, pristup internetu, uključivanje manjinskih zajednica u razvoj infokomunikacija, manjinski internetski listovi i radiji, ocjena pravnih i finansijskih okvira te pitanja u svezi sa skorom digitalizacijom elektronskih medija.

MOHAČ – U organizaciji Šokačke čitaonice, u Mohaču se 2. kolovoza priređuje Šokačka grahijada na koju se i ove godine očekuje stotinjak kuhara, a šokački specijalitet priprema se u više od 200 zemljanih lonaca. Za dobro raspoloženje pobrinut će se TS „Šokadija“, a navečer se priređuje šokački bal.

2008.07.05.
SUBOTA • SZOMBAT • SAMSTAG
21.00
PINKA BAND
BARUNI

2008.07.06.
NEDILJA • VASÁRNAP • SONNTAG
15.00 FOLKLOR OTPODNE • DÉLUTÁN • NACHMITTAG
17.00 **TARIANER**
SPITZBUAM

20.00 **NO THANKS**
PETROVO SELO
JUL. 5-6.

Program 15. Tabora gradišćanskohrvatske mladine u Hrvatskom Židanu

10. julija, četvrtak

17.30 Primanje gostov na školskom dvoru u šatoru

18.00 Svečano otvaranje tabora, kot i dokumentarne izložbe o minuli tabori

19.00 „Kako se zoveš?“ – večer upoznavanja

21.00 Bal. Sviraju Čungam iz Petrovoga Sela ter Karambolo (sa svirači iz Prisike, Hrvatskih Šic i Narde).

11. julija, petak

11.00 „Po tragi hrvatske kulture...“ – folklorna, literarna i likovna djelaonica

15.00 Upoznavanje sela – rally-ganjke

21.00 Bal. Sviraju Pinkica iz Petrovoga Sela i Panche-rock (iz nostalgije)

22.00 Retro-party sa svimi sudioniki, peljači bivših taborov, od Petrovoga Sela do Unde.

12. julija, subota

11.00 Pišačenje do kapele Peruške Marije u lozu

15.00 „Glas Gradišća plus“ – karaoke

21.00 Koncert Miroslava Škora i bal s Mladom generacijom.

13. julija, nedilja

10.00 Taborska sveta maša pod šatorom

14.00 Folklorni festival s domaćimi i pozvanimi grupami. Nastupaju: Školski tamburaši Hrvatskoga Židana, mišani zbor Peruška Marija, HKD Čakavci, Židanski bečari, jačkarni zbor iz Narde, zbor i folkloriši Zviranjak iz Prisike, HKD Veseli Gradišćanci iz Unde, HKD Gradišće iz Petrovoga Sela, Koljnofska ženska klapa Golubice, Medjunarodni folklorni ansambli

19.00 Zatvaranje jubilarinoga tabora i bal s Pinka-bandom iz Petrovoga Sela.

Intervju

„Louvre je moj studio, ulica moj muzej“

U Muzeju Ludwig, muzeju suvremene umjetnosti u Budimpešti 19. lipnja otvorena je retrospektivna izložba jednog od najpoznatijih svjetskih konceptualnih umjetnika, Brace Dimitrijevića, koja će biti dostupna javnosti do 19. rujna. Dimitrijević, rođen prije šezdeset godina u čuvenoj umjetničkoj obitelji u Sarajevu, već početkom 1968. godine pokazuje interes za konceptualizam, načinom na koji nepoznate prolaznike uvlači u tijek nastajanja umjetničkog iskaza. Godine 1969. Tihomira Simčića, umirovljenika iz Frankopanske, pretvorio je u umjetnika tako što je ovaj otvorio vrata od veže i ostavio otisak kvake na zidu što ga je Dimitrijević prethodno obložio glinom. Kada se Simčić potpisao pod 'svoj rad', postao je sinonim za anonimno-poznatog čovjeka u umjetničkome svijetu. Ciklusima Nepoznati prolaznici, golemim portretima slučajnih prolaznika izloženim na pročeljima vebelnih zdanja postaje uskoro svjetski poznat i priznat, kako bi svojim ciklusima instalacija Triptychos Post Historicus koje su počele nastajati 1976. godine, a ostvarenima u poznatim muzejskim prostorima s izvornim djelima, Leonarda, Mondriana, Malevicsa potaknuo na novi način promišljanja umjetnosti. U najnovijim serijama radova naslova Kulturni pejzaži Dimitrijević spaja žive životinje s klasičnim ostvarenjima u novi umjetnički iskaz. Instalacijama, fotodokumentima, slikama, portretima, u Budimpešti se predstavio umjetnik čije instalacije u svom postavu imaju svi značajniji svjetski muzeji, galerije i veliki privatni kolekcionari, umjetnik koji živi između dviju domovina, Francuske i Hrvatske, Pariza i Dubrovnika te Zagreba.

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

Prvi put izlažete u Budimpešti?

– Ovo je moja prva samostalna izložba u Budimpešti. To je jedna retrospektiva koja počinje s jednim radom iz moje mladosti nastalim u Dubrovniku 1963. godine, kada sam imao petnaest godina. Osobito me veseli što moji radovi iz studentskih dana u Zagrebu su toliko bitni da se i danas, nakon toliko godina mogu izlagati u muzeju poput Muzeja Ludwig koji je jedna od najznačajnijih ustanova suvremene umjetnosti u Mađarskoj, ali ne samo u Mađarskoj, naime, Muzej Ludwig prelazi nacionalne okvire bilo koje zemlje jer znamo da je gospodin Peter

Ludwig utemeljio muzeje u Kölnu, Beču Achenu, u Santpetersburgu i spada u najveće kolekcionare 20. stoljeća. Za mene je jednostavno i pitanje jedne velike emocije vidjeti sve te radove nastale od 1965. godine naovamo na jednome mjestu iako je ovo ipak jedan izbor jer prethodna izložba koja je bila u Nacionalnome muzeju u Bukureštu, završena prije nekoliko tjedana, također retrospektivna izložba, bila je nešto obimnija od ove budimpeštanske, ali koncept je ostao isti.

Vaš umjetnički iskaz, za laika pomalo neobičan, ali suvremen u svakom slučaju, gdje nalazi svoju inspiraciju?

– Svugdje, svugdje. Jedan od mojih najnovijih radova jest i videorad inspiriran jednim poker aparatom u nekom kafiću u Dubrovniku. Od Louvra do dubrovačkog kafića, ulice u Zagrebu ili neke druge situacije. Nema nekoga određenoga mjesta gdje bih ja trpio inspiraciju, nego se trudim jednostavno u trenu kada imam impuls, to zapisati i onda to ostvariti što je prije moguće.

Imate li dojam kako posjetitelji vaših izložaba razumiju vaš umjetnički iskaz? On je vrlo slikovit, ali ništa manje nije važno razumjeti njegovu tekstualnost, njegovu intertekstualnost?

– Tako je. Moje je iskustvo kako s publikom nikada nemam problema jer ona uvijek nađe neko očitavanje, s vrhunskim profesionalcima i povjesničarima umjetnosti također ne, nekad neki ljudi koji dođu na izložbu s nekim predrasudama kako imaju znanje umjetnosti, možda kod njih negdje nešto zapne, ali to dolazi iz jednostavnoga

nesporazuma jer umjetnost nikada ne može biti do krajnosti određena. Mnogi ljudi koji misle kako umjetnost ima među, oni griješe, pa tu može nastati neki nesporazum. Ali takvi su vrlo rijetki.

Koja su to umjetnička imena u suvremenoj umjetnosti koja promišljaju umjetnost na sličan način kao vi?

– Postojao je razmjerno mali broj ljudi koji su započeli tu konceptualnu umjetnost. Konceptualizam zapravo je posljednji povijesni avangardni pokret 20. stoljeća. To je bio zapravo krug ljudi u kojem su se nalazila dva čovjeka u New Yorku, tri u Londonu, dva u Njemačkoj, tri u Italiji, ja u Hrvatskoj... Rezultat je on toga duha vremena. Jednostavno isplivao je jedan naraštaj koji se počeo koristiti tim novim umjetničkim jezikom. Ispostavilo se kako smo bili u pravu. Danas već postoje knjige o našoj umjetnosti, postoje velike izložbe koje pokazuju razvoj cijeloga tog pokreta, pa danas kustosima postaje nekako lakše raditi s tim jer je proteklo određeno vrijeme od nekih trideset pet, četrdeset godina.

Gdje ste se vi napajali, školovali? Gdje ste učili?

– Imao sam sreću da je moj otac bio slikar, živio sam u obitelji vrlo liberalnih svjetonazora. Presudno je bilo to što sam oduvijek bio okružen umjetnicima, ali s druge strane, recimo, imao sam i sreću da za početak svojega formalnog umjetničkog obrazovanja izaberem Zagreb koji je 1968. kada sam tamo došao, bio istinska metropola puna festivala, od muzičkog biennala do kazališnih festivala, grad izložaba poput onih pokreta «Novih tendencija», s muzejom suvremene umjetnosti, koji je jedna od rijetkih ustanova koja je na vrijeme pokazivala i domaće i strane autore. Naši umjetnici poput Julija Knifera, Ivana Picelja, Aleksandra Srneca jesu ljudi koji su radili i stvarali, a njihovi su radovi bili izlagani

navrijeme za razliku od nekih njihovih kolega u Francuskoj, Njemačkoj ili Italiji koja nije imala sreću na čelu nacionalne institucije suvremene umjetnosti imati jednog čovjeka poput Bože Beka koji se i u vremena koja nisu bila jednostavna znao izboriti za sredstva da pokaže tu suvremenu umjetnost.

Danas gdje živite i stvarate?

– Između Pariza i Dubrovnika, Hrvatske i Francuske. Atelje zapravo i nemam jer moja djela nastaju na licu mjesta. Recimo kreirati izložbu poput ove u Budimpešti bilo bi nemoguće kreirati s gotovim djelima. Tako recimo da ova instalacija s čamcima koja nosi najmonumentalniji prostor u Muzeju Ludwig nastala je u Budimpešti nakon pet-šest posjeta i osmišljavanja kako na najbolji mogući način iskoristiti taj muzejski prostor.

Kažu da ste još kao dječak imali prvu izložbu?

– Da, bilo je to 1958. godine. Imao sam deset godina. Imao sam četrdeset ulja na platnu, što je dosta velik opus, to je bilo u Sarajevu. To je moj rani kontakt s medijima, u svojoj dječjačkoj dobi, jer ja sam počeo davati intervjue sa šest-sedam godina. Jedan dokumentarni film o meni u trajanju od 20 minuta napravljen je kada sam imao osam godina. Naime, oduševio sam novinara koji je mom ocu donio monografiju Matissa i Van Gogha, time da sam odmah prepoznao o kojim je slikarima riječ. Pokazao sam mu svoje radove, pa je odlučio objaviti sa mnom kraći razgovor. Moram reći kako je to tada meni bilo veoma neugodno jer sam mislio kako to dolazi od činjenice kako je moj otac poznat umjetnik, pa onda kada sam kasnije postigao dobre rezultate u skijanju, onda sam vidio kako ja ipak nosim nešto u sebi što je vrlo konkretno. Ali, recimo, već ta činjenica kako moja prva samostalna zagrebačka izložba 1969. godine donijela je određene novine i bilo je to prepoznato u Zagrebu od kustosa koji su radili tu izložbu, i da ti radovi danas stoje ovdje, govori o ozbiljnosti i te naše sredine, konkretno mislim na Zagreb i mislim na neku zrelost koju nisam tada opazio kao takvu, nego sve je to nastajalo spontano.

Vi ste veoma priznati umjetnik svjetskoga glasa, slavljani francuski i hrvatski umjetnik?

– Živio sam u Londonu, gdje sam 1975. imao prvu izložbu. Sreća je za jedan narod ako imaju ljude koji su doma na više mjesta. Ja jesam očigledno i mislim kako je velika pogodnost da mogu živjeti slično u više gradova, poznavati umjetničku scenu, družiti se s ljudima... I danas došli su ovamo brojni mađarski umjetnici koji su poznavali moj rad, ali ne mene osobno, upoznali smo se i družili. Ja od svoje umjetnosti živim već preko trideset godina, prodajem radove u prvom redu muzejima, preko tridesetak svjetskih muzeja ima moje radove, preko New Yorka, Pariza, Londona, Kölna, Berna koji imaju

Crno-bijeli Zagreb Luke Mjede

U organizaciji Hrvatskog kazališta u Pečuhu, Galerije Csopor(t) Horde, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoe i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, u povodu Dana državnosti Republike Hrvatske, 24. lipnja u Galeriji Csopor(t) Horde otvorena je izložba umjetnika fotografije Luke Mjede pod naslovom Crno-bijeli Zagreb. Izložbu je s biranim riječima otvorila konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj koja je između ostalog rekla: Ova je izložba priča o Zagrebu kroz fotoobjektiv Luke Mjede koji bilježi podjednako i specifičnu arhitekturu, te spomeničku plastiku, parkove, trgove, kulturne, upravne i ine objekte snimajući ih iz različitih rakursa. Na autorovim fotografijama nema ljudi, ali su oni ugrađeni u grad, i njegovu vizuru. Fotografija Luke Mjede, koji je perfekcionista i s puno emocija odabirao vrijeme snimanja svakoga motiva, dočaravaju nam svu ljepotu hrvatske metropole Zagreba.

Dar za maturante

Tradicionalno Matica hrvatska Pečuh nagraduje maturante pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu povodom uspješno položenoga maturalnog ispita, a prilikom svečane dodjele maturalnih svjedodžaba. Tako je to bilo i ove godine 19. lipnja. Dvadeset i troje maturanata dobilo je uz maturalnu svjedodžbu i dar Matice hrvatske Pečuh i Matice hrvatske ogranak Osijek, knjigu na hrvatskom jeziku. Knjige je maturantima uz čestitke na uspješnoj maturi uručio predsjednik Matice hrvatske Pečuh Stjepan Blažetin, a uručjenju je nazočio i Ivica Vuletić, predsjednik Matice hrvatske ogranak Osijek. Uz njih uručjenju vrijednih darova sudjelovalo je vodstvo i pečuške i osječke Matice.

Pripreme za 20. obljetnicu

20 godina, 250 plesača i svirača, 547 nastupa i oko 2000 proba

U listopadu 1988. godine osnovano je kulturno-umjetničko društvo Tanac s članovima iz okolnih hrvatskih naselja kako bi sakupljali i sačuvali narodno blago Hrvata u Mađarskoj. KUD Tanac je u početku održavao svoje probe u bošnjačko-hrvatskom naselju Kukinju, a poslije u pečuškom Omladinskom domu, gdje se još i danas redovito održavaju probe, utorkom i četvrtkom od 18.30 do 21.30. Folklorni je ansambl u prvo vrijeme na repertoaru imao plesove Hrvata u Mađarskoj, ali je to poslije proširio s plesovima i pjesmama iz susjednih zemalja. Plesači koji su dolazili godinama na probe imali su priliku naučiti brojne korake, pjesme i svu ljepotu hrvatskog folklor. U prvo su vrijeme u KUD-u plesali samo mladi, ambiciozni momci i djevojke iz okolnih hrvatskih naselja, ali s vremenom ansambl je imao 250 članova iz raznih gradova i naselja. Npr.: Pečuh, Budimpešta, Baja, Starin, Martinci, Gara, Santovo, Kukinje, Salanta, Udvar, Semelj, Šaroš, Šikloš, Kozar, Nijemet, Sukit, Katolj, Vršenda, Pogan. Za tih 20 godina „Tanacovi“ folklorišti sudjelovali su na brojnim priznatim, stručnim festivalima, kulturnim priredbama, na natjecanjima od Udvara do Washingtona gdje je njihova visoka kakvoća rada nagrađena priznanjima. Tako je folklorno društvo i Orkestar „Vizin“, koji ih godinama prati, dobio brojna priznanja za glazbu, za koreografiju, nivo nagrade za umjetnički rad i još mnogo raznih priznanja i na mađarskim i na međunarodnim folklornim festivalima. KUD od 1996. godine organizira i dvodnevni festival *Dobro došli, naši mili gosti...* koji je tijekom godina ugostio niz hrvatskih folklorišta. Voditelj KUD-a uvijek je smatrao važnim održavanje veza sa stranim, vrhunskim koreografima kako bi njegovi plesači i pjevači plesove i pjesme određenog područja naučili od priznatih stručnjaka iz inozemstva.

Zahvaljujući tomu, folklorišti su imali mogućnosti učiti od učitelja koji pripadaju među najbolje u njihovoj zemlji. Osim nastupa u Mađarskoj, mladi ljubitelji folklor gostovali su u Hrvatskoj, Italiji, Nizozemskoj, Španjolskoj, Njemačkoj, Slovačkoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji, stigli su čak i u SAD. U KUD-u je odraslo mnogo momaka i djevojaka koji su se s vremenom vjenčali, postali roditelji, ali, kako kažu, svoje mlade dane koje su mogli provesti u Tanacu nikada zaboraviti neće. To se dokazalo i 8. ožujka kada je održana prva zajednička proba kako bi se svi nekadašnji i danas aktivni plesači zajedno pripremili na 20. jubilarni nastup u Pečuško-me narodnom kazalištu 24. studenoga. Na prvoj zajedničkoj probi okupilo se 80-ak starih plesača iz cijele Mađarske. Bio je neopisiv osjećaj vidjeti ponovno zajedno mlade ljude, danas već roditelje, i čuti kako od srca govore o lijepim, nezaboravnim danima u ansamblu. Ne govoreći o doživljaju kada su svi stali u kolo i zapjevali „*Alaj volim u kolu igrati...*“, kada su plesači stali jedan uz drugog i s radošću, katkad sa suzom na licu otplesali plesove koje su naučili prije nekoliko godina na probama KUD-a Tanac. Plesači se okupljaju inače svakog mjeseca kako bi do svečanog nastupa uvježbali sve koreografije, da im umijeće bilo najbolje, savršeno. Svakom prilikom posebno se vježbaju i pjesme kako bi se u studenom i pjesma začula u najboljem mogućem sjaju. Plesači i svirači se marljivo pripremaju kako bi i ova proslava godišnjice bila nezaboravna. KUD Tanac iz Pečuha do jubilarnog nastupa ima još bezbroj obveza. Trenutno se pripremaju u Francusku na međunarodni festival folklor gdje će se predstaviti s hrvatskim plesovima.

Renata Božanović

PEČUH – Nakon nastupa u Mišljenju, KUD Baranja sprema se početkom srpnja na desetodnevno putovanje u Tursku koje će biti popraćeno nizom nastupa.

Sudjelovati će međunarodnom folklornom festivalu u turskome gradu Bursi, koji se ove godine održava 28 godinu zaredom. Na festivalu KUD Baranja predstaviti će se šokačkim i bunjevačkim te plesovima podravskih Hrvata, a predstaviti će i mađarski folklor.

Nakon povratka iz Turske, u organizaciji KUD-a Baranja, u drugoj polovici srpnja, od 20. do 27. lipnja u Orfíu će se održati tradicionalni Kolo tabor kojem će sudjelovati pedesetak polaznika, plesača KUD-a Baranja, polaznici iz Serdahela, Sumartona, Bačina, Pečuha, Kašada, Segedina, Dunaújvárosa. Ovo će biti dvadeseta godina kako se organizira zemaljski Kolo tabor.

Među predavačima bit će Đuro Jerant, koji će predavati bunjevačke plesove, András Mészáros koji će polaznike upoznati sa šokačkim plesovima, Lenard Traum koji će predavati plesove iz Podravine i Mišo Šarošac koji će predavati makedonske plesove, kazao je za hrvatsku emisiju Mađarskog radija umjetnički voditelj KUD-a Baranja Đuro Jerant.

Nakon ljeta, početkom rujna KUD Baranja pak sprema se za putovanje u glavni grad Hrvatske i nastupe u Zagrebu.

MOHAČ – Od 17. do 20. kolovoza u Mohaču će se održati već tradicionalna Međunarodna smotra folklor. Prva tri dana sudionici festivala predstaviti će se samostalnim programom, četvrtog, završnog dana priređuje se mimohod kroza središte grada, a smotra završava velikim gala programom.

Trenutak za pjesmu

Branko Maleš

u srcu je šume
trafostanica
prijem i poljubim je
ona se rasplače
uđem u nju
i ostanem zauvijek
zaspjeli se čitava
općina
seljaci pjevaju
piju žito
žene grle djecu
maleš je u trafostanici

Moj skromni doprinos bajskom jubileju

Okupio se davno viđeni broj naših bajskih Bunjevaca, a njima se pridružio isto tako u lijepom broju naš svijet iz okolnih sela da se prisjete ove obljetnice, da se makar u mislima poklone svojim bakama i djedovima koji su učinili dosta da bi nas i danas bilo na ovim prostorima.

Sve je bilo veoma svečano i na visokoj razini. Naša franjevačka crkva bila je doista puna svijeta, orila se pobožna pjesma i, eto, začudo na onom platnu su se rađale pjesme ispisane uglavnom ikavicom. To je olakšalo našim ženama da od srca ispevaju sve one tekstove. A melodije su uglavnom poznate. Rekoh kako je bilo sve svečano, a tako se i nastavilo. Lijepo je protekla i svečana sjednica, a prije toga i ono polaganje vijenaca. Sve to u duhu toga da bismo se sjetili svih naših starih i da odamo počast njima i da kažemo jedno veliko HVALA, eto, ovako s velikim slovima.

Malo je obitelji koje s toliko ljubavi čuvaju uspomene na svoje „stare” kao ova gđa Marija Mihalović. Ona pak čuva ovu priloženu fotografiju i s dosta truda je pokupila sva imena i godine rođenja svih njih. A nikoga od njih danas već nema među živima.

Mislim da bi se vjerojatno još moglo naći sličnih fotografija. Čini mi se da bi se objavljivanjem ove obiteljske fotografije – radi se naime o malo široj rodbini – ponešto pridonijelo očuvanju uspomene na sve naše pretke.

Obraćam pozornost na jednu zanimljivu okolnost. Dok su žene odjevene u svoje bunjevačke haljine ili ruha, dotle su muškarci već u odijelima modernoga kroja s kravatama, a i košulje su već potpuno u skladu s muškom modom onoga vremena. To pak znači da su žene „sjedile” u kući, othranjivale djecu i možda, čak sigurno, obrađivale ono

malo zemlje ili vinograda, a muškarci su već pošli što se veli „s trbuvom za krvom”, radili su već kao obrtnici, rjeđe u trgovini, a bilo je njih koji su plovili Dunavom i bili krmari na brodovima čiji je značaj u ono vrijeme bio podosta važniji od današnjega.

Što još reći o slici. S obzirom da je ono djetesce u sredini donjeg reda rođeno 1917. godine, snimak je načinjen, eto, najkasnije 1918. g., a sada da vidimo tko je tko na fotografiji:

U gornjem redu slijeva nadesno Franjo Matković r. 1898, Stipan Matković r. 1896. (braća) Lajčo Matković r. 1900, Jula Čilić r. 1899, Jozo Čilić (brat i sestra), r. 1897, Amalija Matković r. 1905, Antun Vargić r. 1887.

U donjem redu, isto slijeva nadesno Elizabeta Đuraković r. 1898, supruga Stipana Matkovića, drugi u gornjem redu; nena Klara bez g. rođenja, stara djevojka, poroda nije imala; Marija Očenaš r. 1843. (udana za S. Čilića, kojega već nije bilo među živima); Marija Matković nema podatka za rođenje, ali s obzirom da joj suprug Antun Vargić r. 1887. i ona je negdje tih godina rođena.

Što se dječice tiče, ina su djeca Marije Matković, posljednja u donjem redu, i to L. Vargić r. 1915, Antun Vargić r. 1917. i Bela Vargić r. 1913. Za ovog mališana s obručem u ruci veli rodbina da je bio posljednji gvardijan franjevačkog samostana u Baji.

I na kraju molim čitatelje, nemojte žaliti truda te pronađite negdje zabačene stare slike i spise. Sigurno će vam otkriti tajne mnoge. Čuvajte ih, i ostavite svojoj djeci uz napomenu. Dok imamo naše stare, makar i na slikama, postojimo i mi. Ukoliko stigne ovaj naš tjednik, Hrvatski glasnik, u ruke čitatelja u Baji, i njih neka potakne dijelom na razmišljanje, a dijelom na dug koji smo dužni osjećati prema našoj lijepoj prošlosti i svima kojima možemo zahvaliti što nas još uvijek ima.

Stipan Švraka
Bajac, pa Bunjevac

Pjevački zbor „Orašje” iz Vršende u Velikom Kozaru na seoskom kermezu

Martinačko Ivanje

„...Ej, na Ivanje ne radim u ranje...“

U organizaciji martinačke Hrvatske samouprave i KUD-a „Martinci“ te uz pomoć mjesne samouprave, u Martincima je 21. lipnja održana velika seoska svečanost koja je okupila mnoštvo mještana i njihovih gostiju, folklorša oko tradicionalne proslave Ivanja. Među gostima bila je i treća konzulica Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Katja Bakija, te predsjednik HDS-a Mišo Hepp.

I dok su vrijedni Martinčani uređivali svoje porte i dvorišta, kitili svoje ograde vilanima od kojih su se neki odista isticali svojom starovinskom ljepotom, za domaćice je ostalo vremena jer ispečeni su ukusniji od ukusnijih kolača kako bi se svi gosti ugostili. Organizatori su doista dali sve od sebe, selo je blistalo u odsjajima podravskog sunca s ljepotom podravske nošnje, pjesme, i šale... Proslava Ivanja započela je svetom misom u mjesnoj crkvi Sv. Martina koju je na hrvatskom jeziku služio martinački župnik Norbert Nagy. Po svetoj misli duga povorka folklorša krenula je s prostora ispred zgrade seoskoga poglavarstva ulicama sela i zaustavila se pri tome kod postaja kojih je bilo četiri. Išlo se na sve četiri strane sela. Na čelu kolone bili su najmlađi Martinčani, polaznici mjesnoga dječjeg vrtića, obučeni u podravsku nošnju sa svojom odgajateljicom Verom Kovačević, voditeljicom vrtića. Kako nam reče predsjednica Hrvatske samouprave Đurđa Sigečan, svi su se rado odazvali organizacijskim poslovima, i pri spremanju ukusnih zalogaja i kod pomaganja o svim pojednostima. Ipak je toga dana u Martincima bio velik broj gostiju, među njima neumorni svirači i plesači KUD-a iz Virovitice i KUD-a iz Turanovca, prijateljskog naselja sa selom Martincima, s kojim posebno dobre veze ima KUD Martinci i Ženski pjevački zbor Korijeni te Hrvatska samouprava sela. Lutke obučene u martinačku nošnju, barjaci okićeni frtilima, podravska žalobna nošnja, male sjenice u zelenilu u crvenim, bijelim i crnim bojama podravskoga tkanja. A na stolovima Podravina raširena srca, od mlinaca posutih orahom i makom, preko slanih kolača sa sirom, fanaka, pa sve do najnovijih „šute-

menja“. U povorci su se našli i Orkestar Vizin iz Pečuha, orkestri iz Turanovca i Virovitice koji su neumorno udarali u žice i razvlačili harmoniku, pjevali, članovi KUD-a Martinci, Ženski pjevački zbor Korijeni, Orkestar Podravka... Povorka duga tristotinjak metara živjela je gotovo četiri sata martinačkim ulicama dok su ih oduševljeni ljudi pozdravljali, slijedili, priklonili se koloni i sudjelovali mimohodu, radovali se. U smiraj dana uputili smo se svi zajedno prema Mrtvici, zapalila se velika ivanjska vatra, u rukama se nosili kresovi... Najhrabriji su preskakali vatru, orilo se grlo, išlo je i kolo dok je vijenac ivanjskoga cvijeća spušten u vodu martinačke Mrtvice.

Ivanjem smo proslavili dan rođenja Svetoga Ivana Krstitelja, 24. lipnja, dan kad je ljetna ravnodnevica, kada veličamo prirodu, njezinu snagu i njezine tajnovitost, i čekamo

noć u kojoj nam je umalo sve dopušteno, očekujemo zov prirode i njezine magične snage, vjerujemo kako će uslišati naše želje. Već je manje radova u poljima, plodina je domalo tu, ali još uvijek nije dozrela, treba štiti urod od mogućih bolesti, moliti za dobro vrijeme, paliti kresove u trsju protiv moguće tuče, škropiti metlama i granama protiv bolesti i nepogodnosti, štetočina. U etnološkoj građi Hrvata uz Dravu ima puno spomena na dan Svetog Ivana.

Martinčani se već nekoliko godina više nego uspješno organizirano okupljaju oko Ivanja, tako je to bilo i ove godine. U večernjim satima za dobro raspoloženje u toploj ivanjskoj noći pobrinuo se Orkestar Podravka, a kako saznajemo, ivanjska noć trajala je do izlaska novoga dana...

Branka Pavić Blažetin

Petroviski ognjogasni vikend u Šenkovcu

Pred šenkovečkim ognjogasnim domom

Po prvom posjetu u Petrovom Selu, dan prije Sv. Florijana, Dobrovoljno ognjogasno društvo iz Šenkovca na povratni pohod je pozvalo fajbegarsku delegaciju iz Pinčene doline prošloga miseca. Trodnevni boravak Mikloša Škrapića, Emila Temmela, Petra Bedőcsa i komandanta petrovskih ognjogascv Janoša Škrapića, skupa s novinarkom Hrvatskoga glasnika, po programskom scenariju zapovjednika Ognjogasne zajednice Općine Brdovec, Boža Djenadije i hižnoga para Jasne i Želimira Horvata, po sadržaju je ispaio kot strogo precizni stručni izlet. Iako smo se 6. junija, petak, jur sa zakašnjenjem ganuli na put prema Zagrebu, naš dolazak kasno u noći jur nije dopustio da pogledamo ognjogasnu prezentaciju pred šenkovečkim velikim vatrogasnim domom, koji služi kot i društvena prostorija za svakarčkove aktivnosti (folklorne, kazališne itd.). Domaćini su nas dočekali s obilnim stolom, s dragimi riči

i smihom na licu da za misecdan, evo, znova se vidimo. Drugi dan su Petroviščani otpeljeni na Županijsku ognjogasnu vježbu u Mraclin, kraj Velike Gorice, kade smo mogli sprohadjati zvanarednu simulaciju nesriće kod jedne firme. U obrambi od katastrofov su sudjelivali ognjogasci, hitna pomoć ter i Hrvatska gorska služba spašavanj, a svi ti akteri su odlično pokazali, koliko su sposobni u zahadjajanju s tehničkim uređaji i koju kvalitetnu opremu imaju još i dobrovoljna ognjogasna društva na tlu Hrvatske, o čemu naši samo sanjati moru. Zato su bili petrovski fajbegari sa svim tim što su nek vidili, u cjelini očarani. Jedva je završena vježba, nebo se je srušilo na nas i izlila se je gusta godina ka je nas pratila cijeli dan. Na objed nismo ni imali predugo vrimenta pokidob smo se morali paščiti u studiju Radija Zaprešića, kade se je nam priključio i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave

Na svetačnosti 80. obljetnice Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva u Ključu su sudjelovali i naši fajbegari

Županijska ognjogasna vježba u Mraclinu

Petrovoga Sela Čaba Horvath sa svojom ženom. U jednournoj emisiji lokalnoga radija Neno Vlašić, moderator programa je marljivo ispitivao Čabu Horvatha o Petrovom Selu, Mikloša Škrapića o dobrovoljnom ognjogasnom djelovanju u Ugarskoj ter Boža Djenadiju o ovom stručnom prijateljstvu s Hrvati izvan domovine, i o bliski plani u ovoj suradnji. Nije nam se smilovala godina ni onda kad je tristo ognjogascv, med njimi i naši sivi uniformisti, začeli marširati na glavnoj ulici Ključa, prilikom 80. obljetnice Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva. Na dvoru postavljeni šatori su za vrime svečevanja dali skrovišće slavljenikom, a i mjesto za druženje ter zabavu dugo u noć. Posebno je nas došao pozdraviti i Ivica Luketić, predsjednik Mjesnoga odbora Šenkovec, a još smo morali krenuti s njim i u tanac. Uza to su se ovde formirali novi projekti na osnovi spravišća, bilo je rič znova o augustuškome ognjogasnom taboru mladine u Fažani, kamo su pozvane naše divojke, članice petrovskoga fajberskoga društva, a Božo Djenadija je ponudio mogućnost i petrovskim familijam ognjogascv da s besplatnim smješćajem u tom taboru, od početka septembra uživaju u moru i lipoti Istre. Zvana toga već je u planu i organiziranje međunarodne ognjogasne vježbe u Petrovom Selu, u nazočnosti fajbegarov iz partnerske općine Pinkovac, ter naravno i s junaki plamena iz Šenkovca. Nediljna maša u Brdovcu, u celebrišanu staroga poznanika Gradiščancev, dušobrižnika ovoga kraja Vladimira Trkmića, i njegovo oduševljenje s kojim je primio poslije crikvenoga obreda i daleke goste, još jednoč je potvrdilo da su kraj Zagreba svenek rado vidjeni svi Gradiščanci, posebno se to odnosi na Bizonjce (ke veže folklorno prijateljstvo uz ovo naselje), a najnovije i na Petroviščane.

Crikveni zbor je još u zbogmdavanju pogostio petočlanu delegaciju iz Ugarske, a pri razgledavanju brižuljastoga Šenkovca opet su nas pratili naši gostodatelji, kim pri rastanku nismo mogli dovoljno zahvaliti u riči, a u oku blistajuće suze, znamda, sve su povidale i umjesto nas.

-Timea Horvat-

*Duet zaljubljenih Juranić
(Bálint Börcsök) i Jelena (Kinga Altorjay)*

Opera Ivana Zajca u kiseškoj tvrđavi

Junačтво Zrinskih ovput mobiliziralo Gradišće

Dva Gradišćanski Hrvati u korušu: Kristijan Karall iz Velikoga Borištova i Geza Völgyi ml. iz Koljnofa

Nikolu Šubića Zrinskoga je sjajno odigrao član Zagrebačke opere Alen Ruško

Poslije 476 ljet kiseške obrane, hrvatska rič, hrvatski pominak, a i hrvatska slavna muzika, prik ugarske teške ter burne povijesti vrnula se je prošloga vikenda u kisešku tvrđavu senjskoga kapetana Nikole Jurišića. No, ovput 28. junija, subotu, na kazališnoj pozornici pod vedrim nebom se je oživilo junačтво hrvatsko-ugarskoga viteza Nikole Šubića Zrinskoga ki je suprot turske nadmoći peljao do zadnje kaplje krvi svoj šereg u branjenju sigetske tvrđave. Da slavna opera Ivana Zajca je i danas na jakom glasu svagdir na svitu, i da je na nju najgerasta silija ljudi, to je pokazao i velik broj gledateljev, od Beča do Petocrikve sve do Gračana, tako da su organizatori još morali dodatno staviti stolce da svi znatiželjniki, kih je bilo oko pol jezero toga večera, budu mogli prez pačke uživati u ovoj muzičkoj drami. U organizaciji Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću (Austrija) ter Hrvatske manjinske samouprave grada Kisega, točnije rečeno zaslugom dr. Stanka Horvata i Šandora Petkovića, poslije tri predstave u Šuševu, Željeznom, konačno i Kiseg je mogao biti domaćin ovom nepozabljivomu spektaklu, u izvedbi međunarodnoga izabranoga društva opernih pjevačev i pjevačic, i ne nazadnje muškoga zbora iz Austrije. A što nam je još draže bilo da smo med redi šerega mogli otkriti i muške pjevače iz Koljnofa. Dirigent orkestra prof. Vlado Kranjčević iz Zagreba je peljao u kusić, većinom člane sambotelskoga simfonijskoga orkestra Savaria, u potpunoj muzičkoj pratnji odličnih vokalistov (dosada je opera izvedena samo uz klavir). U ulogi sigetskoga protivnika Sulejmana Velikoga se je predstavio sam režiser Tamás Altorjay (član Segedinske opere), uloge Levia i Gašpara Alapića je pjevao Neven Valent, član Zagrebačke opere. Bálint Börcsök, član Vojničkoga zbora Honvéd se je našao na bini kot Mehmed Sokolović, nositelj visti ter turski teklić, ali si je zeo i za jednu od glavnih ulogov, za

zaljubljenoga Juranića, ki je odan Zrinskomu, a i zaprosi njegovu kći Jelenu. U ovoj ulogi briljirala je vokalna solistica iz Šoprona Kinga Altorjay, kot i nje mati Ildikó Tas, članica Budimpeštanske opere. Hrabroga lika sa sabljom u ruki, brižljivoga oca ter vodju sigetskoga branjenja Nikole Šubića Zrinskoga je jako uvjerljivo odigrao Alen Ruško, pjevač Zagrebačke opere. Muzička drama temelji se na povijesni činjenica, a radnju opere na pozornici su krasile na velikom projektoru i povijesne slike. U dvi bloki izvedena glazbena tragedija do svojega vrhunca je dospila kad se je zaljubljeni par u dibini sigetskoga luga razlučio ter Jelena je prosila u strašnom životnom zdvajanju svojega ljubljenoga da joj zame žitak, i sama našla spokoj i smrt na Juranićevom nožu. U minjanju herojskih i lirskih scenov još je najbolje osvajao publiku

završni kip svih izvodjačev, u poluškurini sa sabljama, svićami i zastavami na sav glas pjevajući „U boj, u boj...“, što je moralo društvo po burnom aplauzu publike, još jednoč otpjevati. Da su Hrvati još i dandanas posebno čutljivi, znatiželjni na svoje povijesne boli, hrabrenosti i na junačтво, zato je dokaz veliki interes za ov kiseški spektakl koji je bio prez sumlje rijetko vidjeno uspješan, izuzetno naš, i izuzetno hrvatski, jer svim nam ki smo bili nazoči nije samo polipšao subotnji večer, nek je nam nudio za ove naredne dane znatnu dozu ponosa ter gizdosti. I nije to bilo samo zavolj heroja Nikole Zrinskoga (u podsvisti i Nikole Jurišića), nek i zbog ovih umjetnikov iz Hrvatske, Ugarske i Austrije ki su se zaistinu trudili da sve daju iz sebe u svrhu kvalitetne vokalne atrakcije.

-Timea Horvat-

Posebno hvalodavanje pri maši

Petroviski miništranti najbolji nogometaši u crikvenoj županiji

Petroviska večernja maša 9. junija, pondiljak, je i zato bila neobična jer u narančasto-sivoj povorki su donesli pred oltar kapele Sv. Štefana, križ i zlatni pokal domaći miništranti ki su na svakoj utakmici pobijedili u nogometu, i ovput su s vjernici skupa hvalu dali Gospodinu Bogu da je je sprohadjao i na igrališći ter je je otpeljao do vrhunca u uspjehu. Petroviski mali futbališti, sve u svemu, pri svakom nastupu, meču su pobijedili. Trikrat su se vratili domom s tipičnim smihom i srićom prvaka na licu, prvi put 3. majuša, subotu, s Pornova, kade su izmed šest ekipov postali najbolji. Pobjedničko maršira-

nje su nastavili 24. majuša, subotu, i u Egyházasrádócu. Onde su med petimi grupami zaslužno mogli prikzeti zlatne medalije. Do finala je došlo 6. junija, subotu, u Csesztregu u Zalskoj županiji. Pri ovom susretu su se našli najbolji nogometaši s područja cijele crikvene županije. Med seoskimi miništranti-fudbališti su diozimale i grupe iz gradov: Kisega, Sambotela; još je finale igralo Petrovo Selo sa selom Zalabaksom. Pri ovom spravišću su naši dičaki na 3 : 1 potukli protivnike, a petroviski Barnabaš Varga s pet golov je dobio titulu i golmena (kralja). Pri hvalodavanju je Tamás Várhelyi, petroviski farnik, svim pomoćnikom, roditeljem zahvalio na potpori, a jako je pohvalio pred crikvenom općinom hrabre ter vridne igrače: Tamaša Haklića, Martina Kurcza, Balaža Isaka, Adama Franjija, Balinta Hoša, Roberta Gargera, Zoltana Šakovića, Balaža Henića, Tamaša Papa, Richarda Wagnera, Martona Wagnera, Martina Gargera, Adama Gala, Danijela Gobera i Barnabaša Vargu.

„Vi ste nam takovu radost donesli zavolj česa smo na vas svi gizdavi. Djelajte i igrajte se i nadalje ovako odlično i nekat pri tom nigdar zabiti da vaša igra na igrališću ili služba pred oltarom u miništranskom rublju je Božji dar za što moramo vik zahvalni biti našem Gospodinu“ – je rekao i peljač petroviske farske općine Imre Filipović, i prikdao je sve tri povelje u okviru, ke dokumentiraju na svakom naticanju I. mjesto petroviskih miništrantov. Zlatni pokali i povelje se čuvaju u šekreštiji petroviske kapele Sv. Štefana.

-Tiho-

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Škola glasovira – svečanim koncertom završena školska godina

Škola glasovira u Santovu, koja djeluje u okviru Umjetničke škole „Danubia“ iz Baje, tijekom školske godine priređuje dva prigodna koncerta. Jedan prigodom zaključenja polugodišta, a drugi na kraju školske godine prigodom podjele svjedodžaba. Tako je bilo i ove godine, 11. lipnja u 17 sati, kada su u klupskoj dvorani mjesnog doma kulture na svečanom koncertu nastupili svi polaznici škole glasovira, među njima i četvero učenika hrvatske škole: Radojka Varga, Martin Orčik, Zvonimir Balatinc i Lazar Bibić (na slici). Nakon koncerta učitelj glasovira Sándor Aradi, koji ih je pripremio za završni ispit, podijelio im je svjedodžbe o postignutom uspjehu.

S. B.

SANTOVO – Hrvatska osnovna škola u Santovu pred kraj školske godine, u četvrtak, 5. lipnja, priredila je već tradicionalni prigodni program koji je upriličen u mjesnom domu kulture. Učenici nižih i viših razreda predstavili su se s prigodnim recitacijama, pjesmom i plesom, a približno dvosatni program oduševio je roditelje, bake i djedove koji su se okupili u prilično lijepom broju.

Pjevački zbor viših razreda

Položaj manjinskih kazališta

U lipnju je nastavljen stručni razgovor o položaju manjinskih kazališta, započet još u ožujku. Ovoga mjeseca razgovaralo se na teme: veza između javnoga prosvjećivanja i djelovanja manjinskih kazališta; strukturalno mjesto manjinskih kazališta te pronalaženje prikladne strukture za postizanje zajedničkih ciljeva.

Najviše se razgovaralo na temu pronalaženje prikladne strukture za postizanje zajedničkih ciljeva jer po sudionicima razgovora to je osnova postojanja svih manjinskih kazališta i amaterskih dramskih družina.

Nazočne je pozdravio András Frigyesi, koji je razložio glavni problem u narečenome: potrebu za neprekidnu nazočnost kazališnih družina. Problem je u tome što razna kazališta i družine dobiju različite veličine potpore, a veće ustanove dobiju više novca nego male družine. A one najmanje družine u manjim naseljima u cijeloj Mađarskoj, nemaju nikakvu potporu. Za rješavanje ovoga problema svi nazočni jednoglasno su se založili za osnivanje zajedničke organizacije koja će nadzirati svaku manjinsku družinu, od najvećih do najmanjih, čak i amaterskih skupina. Ta bi se organizacija brinula o svim mogućim potporama, odnosno istovremeno bi zastupala sve manjine. Služila bi kao kanal u razgovoru između kazališta i države.

Na kraju razgovora nazočni su izabrali delegaciju koja će zastupati prava i zahtjeve, koji su na skupu potaknuti i definirani, odnosno raditi na naporima za ostvarenje jedne zajedničke ustanove. Delegaciju čine: Pero Lastić, László Gergely, András Frigyesi i Judit Jónás.

Bea Letenjei

Antunovo u Baji

Tko pjeva, dvostruko se moli

Nakon što je lani obnovljeno Antunovo u Baji, u nedjelju, 15. lipnja, u župnoj crkvi Svetog Antuna Padovanskog, nekadašnjoj franjevačkoj crkvi, u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Baje ponovno je priređen Susret hrvatskih crkvenih zborova.

Slavlje je započelo hrvatskom misom u 11 sati, koju je služio fra Ivan Holetić iz Subotice, koji redovito svake posljednje nedjelje u mjesecu služi misu za hrvatsku vjersku zajednicu u Baji. Svojom nazočnosti slavlje su uveličali konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj i predsjednica Bačkog ogranka Saveza Hrvat u Mađarskoj Angela Šokac Marković, te predsjednici i zastupnici hrvatskih samouprava okolnih naselja. Misa je uljepšana pjevanjem Bunjevačkoga pjevačkog zbora u pratnji župnoga kantora. Fra Ivan Holetić u svojoj nadahutoj propovijedi zatražio je zaštitu i pomoć Svetog Antuna Padovanskog izrazivši zadovoljstvo što može zajedno slaviti s bajskim Hrvatima. Okupljene je na kraju mise pozdravio i župnik Mathias Schindler, savjetnik Kalačko-kečke-

metnske nadbiskupije za nacionalne manjine. Podsjetivši na bogatu prošlost župe kojoj su bunjevački Hrvati mnogo pridonijeli, istaknuo je nastojanja da se hrvatska tradicija ne samo njeguje nego i jača ubuduće. Izrazio je zadovoljstvo što su hrvatske mise, zalaganjem fra Ivana Holetića, u Baji postale redovite. Stoga je pozdravio i susret hrvatskih crkvenih zborova s ciljem da se okuplja i jača hrvatska vjerska zajednica.

Nakon mise uslijedio je nastup crkvenih pjevačkih zborova iz Dušnoka, Kačmara, Kujinja i Baje, koji su pjevali pretežito marijanske pjesme bunjevačkih, šokačkih i rackih Hrvata. Jer tko pjeva, dvostruko se moli, a u posljednje vrijeme pokazalo se da postoji potreba za ovakvim okupljanjima. Nakon koncerta uslijedio je zajednički ručak i druženje sudionika, koji je upriličen u Županjskom domu manjina.

Neosporno je da prilično popunjena župna crkva svjedoči o potrebi bajskih Hrvata da se očuva vjera, ali i jezik, tradicija hrvatske zajednice.

S. B.

Portret kaćmarske učiteljice Đule Vanko Gunić

Hrvatska državna samouprava dodijelila je Spomenicu za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj bačkim učiteljicama Đuli Vanko Gunić (Kaćmar), Mariji Jelić Baltin (Santovo) i Lenki Stanojev Herner (Baćino), koju im je u okviru svečanosti povodom obilježavanja 60. obljetnice hrvatskoga školstva u Bačkoj, 10. svibnja, u Gari uručio predsjednik Mišo Hepp.

Đula Vanko Gunić rođena je u Kaćmaru, otac joj je bio Mađar, a majka Hrvatica, s kojom je samo „bunjevački divanila”. Nakon godinu dana provedenih u mađarskoj školi, od 2. razreda pohađala je „Bunjevačku škulu”,

a poput mnogih svojih vršnjaka školovanje je nastavila u našoj budimpeštanskoj gimnaziji, gdje je i maturirala. Diplomirala je na Višoj učiteljskoj školi u Baji 1972. godine. Počela je raditi još za vrijeme učiteljskog studija u Aljmašu, zatim kao diplomirana učiteljica godinu dana u Čikeriji. Tri godine radila je kao učiteljica i Viljanu (Villány), gdje nije bilo nastave hrvatskoga jezika, ali joj je suprug radio u mjesnoj školi. Zatim se ponovno zaposlila u Aljmašu samo na pola godine, a 1976. vraća se u rodni Kaćmar gdje radi do svog umirovljenja 1. svibnja prošle godine. Kada je počela raditi, kako kaže, bilo je dobro društvo, bilo je dva-tri puta više učenika, jer su Bunjevci više upisivali svoju djecu na naš jezik.

Kao učiteljica radila je 39 godina, a izuzev tri godine u Viljanu, gdje nije bilo hrvatskoga jezika, te posljednjih osam godina kada joj je oduzet predmet hrvatskoga jezika, sve vrijeme podučavala je hrvatski jezik.

Premda se nije spremala za učiteljicu, primljena je u Segedin na smjer za medicinsku sestru, upisala se na smjer za učiteljicu

hrvatsko-srpskog jezika, koji je u to vrijeme pokrenut na Višoj školi u Baji, jer su trebali učitelje hrvatskoga jezika. „Duša i srce me boli zbog toga što sam ostavila ono što me zanimalo, odabrah ipak da podučavam našu mladež, da im predajem na materinskom jeziku, a za svoj rad dosada nisam dobila nikakvo priznanje. Čak mi je osam godina prije mirovine oduzeto podučavanje hrvatskoga jezika” – kaže potišteno, ali ipak s ponosom učiteljica hrvatskoga jezika, odana dokraja svome pozivu koji je obavljala na zadovoljstvo roditelja.

Ponosna je što je njezina kći Sandra maturirala u našoj gimnaziji, pohađala visoku školu za učitelje u Pečuhu i školu za odgojiteljice u Šopronu. Zatim je radila kao voditeljica vrtića u našem budimpeštanskom vrtiću, a sada, nakon što se vratila u Bačku, s obitelji živi u Monoštoru (Bátmonostor). Učiteljica Đula Vanko Gunić nada se da će i njezini unuci naučiti hrvatski. Ljubav prema folkloru ostala je do danas, a kako nam reče, Sandra i sada redovito odlazi u Pečuh na probe kulturno-umjetničkog društva gdje je nekada plesala.

Svoj životni poziv, odgoj i podučavanje naše mladeži na materinskom jeziku obavljala je savjesno. Bila je i ostala aktivna u društvenom životu bunjevačke zajednice, od 1994. do 1998. bila je i zastupnica Hrvatske manjinske samouprave, a sada je zastupnica u seoskom vijeću. I danas redovito sudjeluje na svim priredbama bunjevačkohrvatske zajednice.

S. B.

Gara

Natjecanje dvoprega

U nedjelju, 15. lipnja, u Gari je održan novi krug županijskog natjecanja dvoprega. Na prijednevnom natjecanju za Kup Bačke domaći natjecatelj János Varga, uz pomoćnicu Andreu Varga, s konjima Rigó i Mirza, osvojio je drugo mjesto. Popodne u borbi za Kup Gare isti domaći natjecatelj osvojio je drugo, a Stipan Filaković iz Mohača treće mjesto (na slici).

Tekst: S. B.

Snimka: Smilja Zegnal Faragó

Čavoljska plesna skupina gostovala u Hrvatskoj

Plesna skupina bunjevačkih Hrvata iz Čavolja na gostovanju u Hrvatskoj

Kako nas je obavijestio predsjednik čavoljske HMS-a Stipan Mandić, Bunjevačka plesna skupina u subotu, 7. lipnja, gostovala je na folklornom festivalu u Svetoj Nedelji, i Maloj Gorici nedaleko od Zagreba. Plesače je pratio i TS „Bačka” iz Gare. Navedenog dana KUD „Bunjevački kulturni krug” iz Čavolja nastupio je na tradicionalnoj smotri folklor „8. Malogorički susreti”, kao gost iz Mađarske. „Naši su dojmovi iznad svih očekivanja, vrlo lijepo smo primljeni. Doživjeli smo nezaboravne trenutke. Prvi put smo osjetili što znači gostovati u matičnoj zemlji Hrvatskoj” – reče nam ukoliko Stipan Mandić o svojim dojmovima, naglasivši kako će ova suradnja imati nastavka. U planu je i uže povezivanje s hrvatskim naseljem, a u tome im je svojim posredovanjem pomogao Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, odnosno konzul gerant Vesna Njikoš Pečkaj. Konkretno je dogovoreno da će na Danu sela, 6. srpnja ove godine, ugostiti izaslanstvo toga hrvatskog naselja na čelu s načelnikom, te će se upriличiti susret s čelnicima sela Čavolja.

Ne skrivajući da je cilj uspostavljanje prijateljske suradnje, razgovarat će se o mogućnostima boljeg povezivanja. Očekuje se da će 24. kolovoza u Čavolju ugostiti prijateljsko društvo iz Hrvatske koje će nastupiti u programu Hrvatskog dana, povodom 120. obljetnice smrti biskupa Ivana Antunovića u Kalači.

Pozivnica

Hrvatska samouprava grada Aljmaša i Bunjevački Divan-klub pozivaju Vas da svojom nazočnosti uveličate priredbu u čast 320. obljetnice doselidbe bunjevačkih Hrvata u Bačku, i na spomen-dan Ante Evetovića Miroljuba koji će biti održan

5. srpnja 2008. u 17 sati.

Program priredbe:

u 17 sati sveta misa na hrvatskom jeziku u rimokatoličkoj crkvi,

u 18 sati polaganje vijenaca kod spomenika

Ante Evetović Miroljuba,

u 19 sati svečani kulturni program.

U njemu sudjeluju:

KUD Laz iz Hrvatske i KUD Zora iz Aljmaša.

U 20 sati Hrvatski bal u restoranu „Žuto ždrijebe“, gdje svira „Orašje“.

Ulaznice za bal bez večere: 500 Ft, s večerom: 1000 Ft.

Narudžba ulaznica:

06-70/3887198 ili 06-30/4166563.

Santovo

Krizmanje

Na zajedničkoj misi hrvatske i mađarske zajednice, 15. lipnja u 10 sati u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije, u Santovu je održano krizmanje. Svečano misno slavlje predvodio je nadbiskup kalačko-kečkemetski Balázs Bábél, koji je održao prigodnu propovijed, a zatim podijelio sakrament svete krizme. Od trideset krizmanika, osam je bilo pripadnika hrvatske manjine koje je pripremila vjeroučiteljica Marica Jelić Mandić. Na početku misnoga slavlja nadbiskup Bábél posvetio je i obnovljene crkvene orgulje koje su građene daleke 1911. godine. Obnovio ih je Gábor Muka, župnik iz Čavolja. S. B.

Novi dom ognjogascev na Undi

Kade živi složnost med stanovniki, kade zna jedna zajednica skupavrci sve što ima, za jedan cilj, onde se čuda-česa more zgodati. Zato je zvanaredna pelda jedno od najmanjih naselj u Gradišću. Nedavno su Undanci sa znatnom financijskom i djelatnom potporom dali obnoviti seosku crkvu, a čez nekoliko mised je izrasao iz zemlje novi dom ognjogascev. Po riči načelnika, ujedno i predsjed-

nika Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva, Franja Guzmica, prostorija za ognjogasce je bila smješćena ljeta dugo u kulturnom domu, a kad je lani došlo do pregradnje kulturnoga doma, ognjogasci su ostali prez svojega stana. Po odluki samouprave, novi dom je mjesto dobio na glavnom trgu, blizu općinskoga stana. Svoje djelo besplatno su ponudili mjesni majstori, kot i aktivni ter časni člani Društva. Novi dom je bio tako otvoren i blagoslovljen na Dan zaštitnika ognjogascev, Sv. Florijana. Cijela zgrada je stala oko dva milioni forintov, a stvarni stroški bi bili dupljasti ako ne bi bili skupastali stanovniki, djelajući na njoj zastonj. Početkom majuša uz predaju novoga ognjogasnoga doma su imali undanski junaki i druge uzroke za svečevanje pokidob su dodiljene i spomin-medalije za jubilare. Jožef Balog je mogao prikzeti priznanje za svoju 50-ljetošnju aktivnost u ognjogastvu, tako i Lajoš Balog ki je 30 ljet dugo u ovoj uniformi, a Mikloš Balog pak za 20-ljetni trud i zasluge u mjesnom Dobrovoljnom ognjogasnog društvu, ko će za tri ljeti proslaviti 120. obljetnicu utemeljenja.

- Tiho -

